

TÜRK DENİZ TARİHİ İLE İLGİLİ BELGELER II

Prof. Dr. Muzaffer ARIKAN - Poulino TOLEDO

I. İspanya, Kuzey Afrika ve Barbaroslar

12. BELGE

CEZAYİR KALESİ'NDEKİ *JUAN DE TUDELA*'NIN, KAPTAN *DIEGO DE VERA*'YA, 27 AĞUSTOS 1516 TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 161.

Efendim:

Kralın donanmasının Genel Kaptanı olarak kutsal Katolik dinimizin düşman itleri Mağriplilerle savaşmak amacıyla geldiğiniz için ne kadar mutlu olduğumu yalnız Tanrı bilir. Tanrı kısmet ederse, istediğiniz zafere ulaşacaksınız. Gemi geldiği zaman, geleceğiniz ile ilgili söylenti kesinleşti. Bundan önce bu bir söylenti halinde olup hiç bir şey kesin değildi. Gemi geldiği zaman herkesin umutsuzluğu anlatılmaz bir mutluluğa dönüştü.

Bu kaledeki yaklaşık iki yüz kişinin en fazla 90'ı gerçek anlamda askerdir, ötekiler işsiz güçsüz takımıdır. On sekiz aydan beri maaş alamamaktan, gıdasızlıktan ve kayalar üzerinde uyumaktan herkes bitkin haldedir. Onları bu halde görmek merhamet uyandırmaktadır.

Barbaros, sizin donanma ile geleceğiniz haberini aldığı için her geçen gün istihkâm ve siperler yaparak durumunu güçlendiriyor. Şimdiye kadar gerçekleştirmediği atağı gelmenizden önce yapabilir. Çünkü geldiğiniz takdirde kaçma imkânı bulamayarak yok olacağını bilmektedir. Bu yüzden haberci gemiler gittikten sonra bize bir takım güçlükler çıkartabilir. Bunu önlemek için öncü olarak bin asker göndermelisiniz. O zaman, eğer Barbaros'un böyle bir plânı varsa başarıya ulaşamayacak, siz de daima huzur içinde olacaksınız.

Levazımcınıza büyük saygı duydum. Ayrıca, burada bana bir demir-döküm ocağı yapmak için izin verdi. On beş kental demir dökemedim. Fakat, Barbaros'un gelmesiyle bu iş yüz üstü kaldı. Geldiğinizde bunu görebilirsiniz. Tanrı sizin ömrünüzü uzun ve sağlığımızı daim kılsın. Alger (Ceşayir) Adası ve Kalesi, 27 Ağustos.

Mütevazı hizmetkârınız ellerinizden saygıyla öper-Juan de Tudela.
ZARFINDA: Efendimiz Kralın donanmasının Genel Kaptanı Efendim Senyor Diego de Vera'ya.

13. BELGE

KAPTAN *DİEGO DE VERA*'YA, *AGUSTİN VELASQUEZ*'İN, CEZAYİR (ARGEL)'DEN 27 AĞUSTOS 1516 TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A 16, s. 167

Muhterem Efendim:

Nicolas de Quinto'ya (Quint) gönderdiğiniz mektuptan Kartagena'ya iki bin askerle vardığımızı, Cezayir Kalesi ve Adasının yardımına koşmak ve Cezayir kentini zaptetmek amacıyla daha çok askere ihtiyacınız olduğunu öğrendim. Bu haberleri öğrenince duyduğum mutluluğun derecesini sadece Tanrı bilir. Ve Onun yardımı ile kutsal dinimizin düşmanı kelpeleri yok etmek hepimizin dileğidir. Aynı zamanda tarafınızdan gönderilen geminin sıkıntılarımızı tespit ve size nakletmek amacıyla geldiğini de öğrendim. Şimdiye kadar çok büyük sıkıntılarımız oldu, artık umudumuzu kesmiştik. Bunu Kardinala ve Elçiye bildirdim. Onlardan en kısa zamanda yardım ve levazım gönderileceği cevabı geldi. Aradan çok zaman geçtiği için onların bizi unuttuklarını sanmıştık. Bu yüzden sizden haber alınca çok sevindik.

Kalemizin en büyük sıkıntısı levazım ve mühimmattır. Örneğin, şarap bulunmuyor, barut olarak da en fazla kırk gün yetecek kadar, yalnız dört kental barutumuz var. Bu yüzden, tam vaktinde gelmiş olacaksınız.

Buradaki limanda, Efendimiz Kral hesabına çalışan, dört tane Vizcaya gemisi bulunuyor. İş olmaması nedeni ile karşılıksız para almalarını önlemek bakımından, Senyor Quinto ile birlikte asker ve levazım taşımaları için, bu gemileri size göndermeye karar verdik. Gemiler emrinizin altında olacaklardır. Gemi halkı bize çok iyi hizmet verdiler. Özellikle Bugia (Bicaye)'da onlar olmasalardı her şeyimizi kaybedebilirdik. Onlar hakkında Kaptan Vergara size daha geniş bilgi verecektir.

Ben ve Kaptan Vergara ellerinizden öper. Tanrının sizi her zaman korumasını ve ömrünüzü uzun ve bereketli kılmasını dileriz. Cezayir (Argel) Kalesi ve Adası, 27 Ağustos 1516.

Efendimin hizmetkârları bendeniz ellerinizden öper = Agustin Velasquez.

ZARFINDA: Donanma Genel Kaptanı Efendim Senyor Diego de Vera'ya

14. BELGE

PEÑÓN DE ARGEL (CEZAYİR) KALESİ BEYİ SENYOR
NİCOLAO QUINT'İN, KRALİYET KÂTİBİ JUAN RUIZ DE
CALCENA'YA, 27 AĞUSTOS 1516 TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 169

Muhterem ve faziletli Efendim:

Bundan önceki mektuplarımda buradaki olaylardan, su ve levazım sıkıntılarından bahsetmiş, aynı zamanda gemilere bin beşyüz duka yardım ettiğimi söylemiştim. Sıkıntılarımız çok olmasına rağmen halletmeye çalışıyorum. Kaleyi kurtarmak ve bazı sıkıntılarımızı gidermek amacıyla bildiğiniz seferi yaptım*. On-oniki gün geç geldim. Ancak bu seferi yapmasaydım kaleyi kaybedecektik. Daha önce söylendiği üzere krallıktan beklenen yardım sağlanamadı. Dört-beş aydan beri yardım, yani levazım, para ve donanma gelmiyor. Görebildiğiniz gibi, sıkıntılarımız çok büyüktür. Nasıl hayatta kalabildiğimizi bilemiyorum. Askerlerin ücretleri çoktan heri ödenmedi. Bu yüzden sizden valilere bu durumu bildirmenizi rica ediyorum. Bir sene önce Bicaye (Bugia) Kalesini kurtardım, hem onu hembunu korumak gerekiyor. Çünkü onların kaybı İspanya Krallığına çok büyük zarar verecektir. Bunun için her türlü gereksinimi vaktinde tedarik etmek çok önemlidir. Valilere bunu belirten bir mektup yazdım**. En azından nasıl yaşadığımı bilmelerini istiyorum. Sizden bir isteğim var: bunu, Majestemize mektupla veya bizzat bildirmenizi istirham ediyorum. Senyor Sekreter Horries için de aynı şeyi diliyorum. Sadık kulunuz ellerinizden öper. Tanrının ömrünüzü istediğiniz kadar uzun ve bereketli kılmasını dilerim.

Cezayir (Alger) Kalesi ve Adası, 27 Ağustos 1516.

Daima emrinizde olan hizmetkârınız = N. de Quint.

ZARFINDA: Kraliyet Sekreteri Muhterem ve Faziletli Efendim Senyor Johan Ruiz de Calcena'ya.

* Adı geçen sefer Mayorka seferidir. Bkz. Belge No. 1.

** Bkz. Belge No. 1.

15. BELGE

KARDİNAL CİSNEROS'A DIEGO DE VERA VE JUAN DEL RÍO'NUN 1 EYLÜL 1516 TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 174.

Muhterem Efendim:

Geldiğimizden beri, gönderdiğimiz mektuplarla, donanmamızın hazırlıkları hakkında size sürekli bilgi verdik. Şimdi aynı amaçla bir mektup daha yazıyoruz.

Muhterem Efendim, en son gönderilen mektupta bahsedilen olaylardan sonra yeni gelişmeler şunlardır:

Genova'da hazırlanan karaka ve kalyonun İbiza'da olduğunu Alicante'den gelen haberden öğrendik. Cezayir seferi ile ilgili işler daha önemli olduğu için, onlarla buluşmak amacıyla herhangi bir kadırğa veya gemi yollayamadık. Fakat donanma hazırlıkları ve hava müsait olduğu takdirde onları karşılamaya gideceğiz. Burada kadırgalarımızın hazırlıkları ve gerekli diğer işlere devam ediyoruz. Daha önce söylediğimiz üzere gemiler Malaga'ya gittiler. Aynı zamanda çabuk gelmeleri için Senyor Geniz ve Don Alonso'ya da mektup yazdık. Onları bekliyoruz.

Sevilla'dan gelecek olan gemileri ve karakayı da bekliyoruz. Bu husus problemlerimizin en büyüğüdür. Çünkü bu gemiler gelmiş olsalardı, sizden de başka bir emir olmadığı için hemen sefere çıkabilirdik. Burada en iyilerden yaklaşık olarak iki bin askere sahibiz. Andalucía, Murcia, Lorca ve Navarra'dan her gün yeni askerler geliyor, daha da bekliyoruz. Tanrı kısmet ederse bu yüzden belki de sefer sırasında daha fazla askere ihtiyacımız olmayacak.

Muhterem Efendim, asker toplamak amacıyla buraya kadar gelen subaylarımız Andalucía'daki ve diğer yerlerdeki kötü ve konuksever davranılmamasından şikayet ediyorlar. Bazı yerlerde subayları kovarak kaptanlık belgelerini yırttıkları gibi, Navarra'da da ölümle tehdit ederek bunlardan hiç kimseyi kabul etmemişlerdir. Askerlerin toplanması için bu büyük bir zorluktur. Bu yüzden sizin, bu kutsal seferimize katılanlara, her yerde yardım edilmesi ve iyi davranılmasını ilân etmenizi diliyoruz.

Muhterem Efendimize daha önce bildirdiğimiz üzere, Cezayir'e gönderdiğimiz gemi gelmiş bulunuyor. Oradan yollanan ve kalenin sıkıntıları ve ihtiyaçlarını belirten mektupları ilişikte gönderiyoruz. Aynı zamanda, Cezayir kentini savunmak amacıyla Barbaros tarafından yapılan hazırlıkları belirten mektuplar da birlikte sunulmuştur. Cezayir seferi ile ilgili olarak asker az veya çok da olsa, hayatımızın sonuna kadar mücadele edeceğimizden emin olabilirsiniz. Tanrı yardım ederse Cezayir toprağını tekrar ele geçirmek amacıyla her şey yapacağız. Bunun için ne kadar çok sayıda asker, gemi, top ve mühimmat ile gidebilirsek, hem kenti zapteder hem de daha çok ün kazanabiliriz. Eğer siz, bu sefere ait tahsisatın miktarını biraz daha artırabilirsiniz, daha çok levazım sağlanabilir ve gemiler daha iyi bir şekilde donatılarak vaktinde hazırlanabilir. Çünkü bu seferden sonra iki bin askerle Napoli'ye ve Sicilya'yada gitmemiz gerekecek. Bunun için en kısa zamanda her şeyi tedarik etmenizi istirham ediyoruz. Hareket etmek için yalnız Sevilla gemilerini, karakayı ve bir kaç gün içinde yedi-sekiz bin askerin toplanmasını bekliyoruz. Buyurulan işlerle ilgili haberleri lütfen hemen bize gönderin.

Seferde kullanılmak amacıyla Kâtip Juan del Rio tarafından hazırlanan iki keşif gemisi (filika) için, gerekli görülen her türlü malzeme onun emrine verilecektir. Fakat, Tanrının, Kralımızın ve Sizin hizmetinizde bu donanmanın daha iyi görev yapmasını arzu ederseniz, o zaman, bir kaç gemi ile birlikte gerekli levazım ve silâh da verilmelidir. Askerlerin silâhsız olduklarını ve zırh takımlarının miğfer ve kolluklarının gönderilmediğini daha önce size bildirmiştik. Şimdi, Cezayir'den gelen gemiden aldığımız haberlerden orada yeterli sayıda tüfekçi, okçu ve zemberekçi (arbaletçi) bulunduğu halde, silâhlarının yeterli olmadığını öğrendik. Bunun için bir kaç zırhlı takımın daha verilmesini rica ediyoruz. Cezayir seferi tamamlandıktan sonra geri kalan malzeme Napoli ve Sicilya'ya gidecek olan askerlere tahsis edilecek, ayrıca ücretleri de ödenecektir.

Aynı zamanda, donanmamıza ve askerlerimize yardım etmek ve gerekli malzeme ve levazımı vergisiz satın alabilmelerini sağlamak amacıyla bu bölgenin bütün kale ve şehirlerine mektup göndermek suretiyle talimat vermenizi istiyoruz. Satın alma konusunda ve asker toplama işinde savcıların (Corregidor) çok yardımı dokunabilir. Görüleceği üzere belirttiğimiz gerekli işleri tamamlamak ve yedi-sekiz bin asker toplamak suretiyle Cezayir seferini başarılı bir şekilde bitirerek hem ün kazanmış, hem Afrika meselesini halletmiş, hem de İtalya ve Sicilya problemlerini ortadan kaldırmış olabiliriz.

Efendim, örnek olarak, on beş- yirmi gün içinde kişi başına onar *Maravedi** verilmek suretiyle yalnız yemek parası olarak 60 *Duka*'dan** fazla harcanmıştır. Masraflarımızı Savaş Şûrası üyelerinden veya veznedardan öğrenmek lûtfunda bulunursanız, bu seferin bütün maddî sıkıntılarının büyüklüğünü görmüş olacaksınız. Bir buçuk aydan beri gemilerimizin hazırlıklarını bütün güçlüklerle rağmen devam ettiriyoruz.

Doğruluğu şüpheli yeni bir haber var. Cenova donanmasının Afrika'ya gidip Bona'yı alıp on tane Türk gemisini yaktığı söyleniyor. Doğru olup olmadığını henüz bilemiyoruz. Yalnız Marsilya'daki Kont Pero Navarro'nun bin askerle birlikte donanmasını hazırladığı haberinin doğruluğunu öğrendik.

Muhterem Efendim, Sizin tarafınızdan bilinen Kaptan Salazar de la Pedrada Cezayir seferine katılmak üzere buraya geldi. Onun iyi niyetine ve jestine karşılık bir teşekkür mektubu yazdırmanızı rica ediyoruz.

Donanmamızın önemli işlerini tamamlamak ve ihtiyaçlarımızı karşılamak amacıyla Kraliyet Sarayı'ndaki topçuluk uzmanı Juan de Azagala'nın en kısa zamanda gelmesini de istirham ediyoruz.

Her şeyi Size vaktinde bildireceğiz. Tanrı Sizi korusun ve ömrünüzü uzun ve bereketli kılsın. Kartagena, 1 Eylül 1516.

Efendimizin hizmetkârları ellerinizden öperler-Juan del Rio-Diego de Vera.

Muhterem Efendim: Donanmamızda top olmadığından, kışı geçirmeye giden kadırgalardan 20 tane kolomborna almak için gerekli izin verilmesini sağlamak amacıyla Kadırga Genel Kaptanı'na bir mektup yazmanızı rica ediyoruz. Çünkü, kadırgalar limanda kışı geçireceği için bu toplar kullanılmayacak, muattal kalacaktır.

ZARFINDA: İspanya Kardinali, Kastilya Krallığı Valisi ve Toledo Başpiskoposu Muhterem ve faziletli Efendim hazretlerine.

* İspanyol para birimi olup 1 Riyal = 34 Maravedi'dir.

** 1 Duka = 11 Riyal'dir.

16. BELGE

KRALİYET SEKRETERİ *CALCENA*'YA, *DİEGO DE VERA*
VE *JUAN DEL RİO*'NUN 1 EYLÜL 1516 TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 177

Muhterem Efendim:

Tanrının ve Kralın hizmetinde kâfirlere karşı yapılan savaşların yönetiminde rol alan en önemli kişi olarak Size, muhterem Efendimiz Kardinale gönderdiğimiz mektubun bir kopyasını ittilâ kesbetmeniz amacıyla ilişikte sunuyoruz. Bununla beraber, her zaman olduğu gibi, Kardinale yardım edeceğinize de güveniyoruz.

Efendim, Hurtado'nun sizinle konuştuğu üzere donanmamıza ait gemilerle Napoli'ye tuz taşınması işinin seferimiz ve donanmamız için uygun olmadığına işaret etmeliyiz. Eğer, bozguna uğramak istemezsek gemilerimizi zorlamamalıyız. Gemilerimizin daha çabuk gitmelerini sağlamak için, buradaki donanmamıza ait tuz yüklü bazı gemilerin yükünü de boşaltıyoruz. Donanmamıza ait gemilerin tuz taşınma işinde kullanılmalarının düşünülmesi mümkün değildir.

Efendim, aynı zamanda, özel posta ve donanmamızda hizmet verecek olan ulakların ekstra masraflarını karşılama konusunda gereken formalitelerin yapılması ve sağlanmasını Sizden istirham ediyor, takdiri size bırakıyoruz. Tanrı muhterem şahsınızı korusun. Kartagena, 1 Eylül 1516.

Efendimizin hizmetkârları-Diego de Vera- Juan del Rio.

ZARFINDA: Muhterem Efendimiz Kraliyet Sekreteri Senyor Juan Ruiz de Calcena'ya.

17. BELGE

KARDİNAL JİMENEZ DE CİSNEROS'A, JUAN DEL RİO'
NUN KARTAGENA'DAN 1 EYLÜL 1516 TARİHLİ MEKTUBU

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 178.

Muhterem Efendim:

Sizinle devamlı olarak haberleşmek ve yeni olan her şeyden sizi haberdar etmek benim için en büyük hizmet ve onurdur. Haberci vasıtasıyla gönderdiğimiz Diego de Vera tarafımdan imzalanmış olan aydınlatıcı mektuptan her şeyi öğrenmiş olacaksınız. Bu mektubun amacı tabii siz Muhterem Efendimi rahatsız etmek değildir. Mektubu ufak gemilerde görevli halkın masrafları ile ilgili olarak yazıyorum. Çünkü, emrim altındaki bu gemilerin hazırlıklarını başlattım. Ancak, gemi halkına ödemenin tarafınızdan yapılması gerekiyor. Tarafımdan ödenmesi için gerekli talimatın veznedar'a verilmesini rica ediyorum. Tanrının şahsınızı, mal ve mülkünüzü koruyup müreffeh kılmasını dilerim. Kartagena, 1 Eylül 1516.

Efendimin mütevazı hizmetkârı ve bendesi ellerinizden öper-Juan del Rio.

ZARFINDA: İspanya Krallığı Muhterem Kardinali, Kastilya Krallığı Valisi ve Toledo Başpiskoposu, Efendim hazretlerine,

18. BELGE

KRALİYET SEKRETERİ *CALCENA*'YA, *JUAN DEL RÍO*
NUN KARTAGENA'DAN 1 EYLÜL 1516 TARİHLİ MEKTUBU

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 179.

Asil ve Muhterem Efendim:

Kraliyet Sarayı'ndan ayrıldıktan sonra size pek çok mektup yazdım, onun için bu mektubum kısa ve özlü olacak. Malaga'daki tedariklerimin buraya gönderilmesini rica eder bu vesile ile ellerinizden öperim. Diğer yandan, Cenova donanması tarafından gerçekleştirildiği söylenen Bona'nın zaptı sırasında yedi Türk gemisinin de yakılmış olduğu bildirilmektedir. Cenevizlilerin, benim kalyonumu da yakılmış gemiler arasında göstermek istemelerinden dolayı, sizin bu problemi halletmenizi de ayrıca rica ediyorum.

Donanmamızdan yeni gelen haberler şunlardır: Çok sayıda asker gelmeye devam etmekle birlikte, burada (Kartagena) levazım ve başkaca malzeme bulunmadığından, bir donanmanın hazırlanması çok zor oluyor. Ayrıca, Sevilla gemileri ve Diego de Vera'nın karakası henüz gelmedi. Malaga'dakileri Tanrı affetsin. Çünkü onların yaptıklarından dolayı donanmamız Cezayir'e hareket edemedi.

Buradan Cezayir'e yaklaşık olarak dört-beş bin asker götürebiliriz. Tahminime göre bu harekâtın tamamlanması için on neş bin *duka* yeterli olabilir. O takdirde gemilerde tuz ve başka bir yük taşımak için yer kalmayacaktır. Bu harekâtı bu parayla sonuçlandırmak için elimden gelen her şeyi yapacağım. Burada toplanan askerlerin her birine günlük masrafları için 10 *maravendi* verilmektedir. Aynı zamanda, bütün gemiler 15 Ağustos'tan bu yana ücret almaktadırlar. Bu yüzden belki donanmamızın hareketinden önce paramızın büyük bir kısmı harcanmış olacaktır. Tanrı kismet eder de en kısa zamanda Cezayir'e varabilirsek orada askerlerin masraflarının ve diğer hususların çaresini bulabiliriz.

Lope de Soria problemi ile ilgili olarak onun tarafından bana yükletilmeye çalışılan sorumluluk meselesinin halledilmesi için Napoli Kral Naibi'ne yazmanızı rica ediyorum.

Senyor Berenguel Doms'un sizin hizmetkârınız ve arkadaşınız olduğunu bildiğim için, kalyonumun tahribi olayında ona ait olan sorumluluğu yavaş yavaş unutmaya çalışıyorum. Onun çeşitli sebepler

göstererek Alonso Vanegas'ı suçlamasına rağmen, zararım bana, utan-
cın ona ait olduğunu söyledim. Zararımın karşılanması amacıyla ona
bir mektup yazmanızı istirham ediyorum.

On dörde on sekiz ölçüsünde olan gemilerin hazırlama ve düzenleme
işlerini başlattım. Masraf konusunda bu işler için mümkün olduğu kadar
yardımcı olmanızı istiyorum.

Burada yanarak batmış olan kalyon denizden çıkarılmış. Herkes bu
geminin tekrar hazırlanmasını istiyor. Bana göre de onu yeniden tamiri
daha iyi ve daha az masraflı olacaktır. Ancak, bu işi yapabilecek bir
tamirci de yok. Bu yüzden geminin hasarı az olduğundan yapılacak ufak
bir tamirle kullanılabilir hale getirilebilir. Fakat burada her şey pahalı ol-
duğu için yine de masraflı bir iş olacaktır. Eğer, siz bu işe herhangi bir
şekilde katkıda bulunmak istiyorsanız, o zaman bu yardım Kartagena'
lı Gines Oset'e göndermenizi rica ediyorum.

Suratli yazdığım için mektubum düzgün ve okunaklı olmadı. Bu
yüzden özrümün kabulünü istirham eder, asil ve muhterem zatınızı
korumasını Ulu Tanrıdan dilerim. Kartagena, 1 Eylül 1516.

Efendimin hizmetkârı ellerinizden öper-Juan del Rio.

(Ayrı bir kağıtta aşağıdaki liste bulunmaktadır)

Donanmamızı oluşturan gemiler ve masrafları:

Diego de Uria'nın 1 Karakası	1000 Duka
Muhasebeci Juan Lopez'in 1 gemisi ..	250 Duka
Sevilla gemileri (3 gemi)	400 Duka
Purtondo (Portundo)'nun 2 gemisi	550 Duka
Galicia gemisi	200 Duka
Vizcaya büyük gemisi	250 Duka
Bilbao gemisi	200 Duka
San Sebastian gemisi	200 Duka
Bernal Brunet'in Kalyonu	100 Duka
Kadırga Kaptanının Karavelası	100 Duka
	3250 Duka

Bunların aylık ücreti üç bin iki yüzden fazla tutmaktadır. Gemiler
15 Ağustos'tan itibaren ücret almaktadırlar.

Kadırga ve ufak gemiler de gidebilirlerse büyük bir donanma oluşturarak yedi-sekiz bin asker taşınabilir.

— Başka bir kağıtta şu okunmaktadır:

Bu mektubu yazdıktan sonra Cezayir'den gelen bir gemi oradaki kalenin büyük bir tehlike içinde olduğunu levazım ve suyunun da bittiğini belirtti. Diego de Vera, Mayorka'daki gemileri kullanmak üzere bazı olumsuz harekette bulunmuştur Kraliyet Sarayı'na haber verilmesi istenmektedir.

ZARFINDA: Kraliyet Sekreteri Asil ve Faziletli Efendim Senyor Juan Ruiz de Calcena'ya.

19. BELGE

DONANMA HAKKINDA MÜZAKERE ETMEK AMACIYLA VICENTE PEREZ DE ALBORNOZ'A, GENEL KAPTAN DIEGO DE VERA VE JUAN-DEL RÍO TARAFINDAN VERİLEN TALİMAT VE KARDİNAL CİSNEROS'UN KARARLARI.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 184

Siz Vicente Perez de Albornoz donanma ile ilgili aşağıdaki konuları muhterem Kardinalimize, Elçimize ve Kraliyet Harp Şûrası üyelerine sunacaksınız:

İlk olarak yanınızdaki mektupları muhterem Kardinalimize ve Elçimize verecek, ellerini öpeceksiniz. Daha sonra, konuştuğumuz üzere genel hatları ile her şeyi rapor halinde anlatacaksınız. Donanmamız hakkında herkesin bilgi sahibi olabilmesi için aynı şekilde Kraliyet Harp Şûrası üyelerine de durumu bildireceksiniz.

Yeni olan herşeyden Kardinalimizi devamlı olarak haberdar ettiğimizi, Kraliyet Sekreteri Calcena'nın yanıtladığı mektuplar ve Diego de Vera'nın bu kente geldiğinde Kardinala gönderdiği ilk mektubunun cevabından başka bir cevap almadığını ifade edeceksiniz.

Bundan başka, tuz taşımak amacıyla Benedito Furtado'nun getirdiği talimatın uygulanmasının büyük masraf gerektireceği, hattâ bunun Cezayir ve Afrika seferlerine dahi engel teşkil edebileceği düşünülerek yapılamadığını bildireceksiniz. Ancak, herşeye rağmen bu işin gerçekleştirilmesi isteniliyorsa, bunu Cezayir seferi tamamlandıktan sonra yapılabileceğini söyleyeceksiniz. O zaman, Napoli'ye asker götürecek olan gemiler tekrar dönüp tuz yükleyebileceklerdir. Tuz yüklü iki gemimiz olduğundan bahsederek donanmamız için şimdilik bu tuz nakli işinin uygun olamayacağı üzerinde ısrar edeceksiniz. Ayrıca, bir donanmanın yüklü gemilerle hareket etmesinin ne kadar zor olduğunu tecrübelerimize dayanarak bildiğimizden, bazı gemilerin tuz yükünün bir kısmını boşalttığımızı da kendilerine bildireceksiniz. Böylece, tuz taşıma işinin büyük bir ihtimalle yerine getirilemeyeceğini daha ayrıntılı bir şekilde açıklayacaksınız.

Aynı zamanda, Sevilla gemilerini ve karakayı beklemekle birlikte bu kentte liman hariç, hazırlıklar için daha uygun bir yer olmadığından donanmamızın çıkış tarihinin geciktirildiğini belirteceksiniz.

Ayrıca, yukarıda bahsettiğimiz gemilerin gelmesinden sonra buradaki binden fazla asker ile iki bin denizci ve diğer mürettebatın gemiye bindirilmesi operasyonunun başlatılacağını bildireceksiniz. Donanmamızdaki bütün askerlerin ve denizcilerin tecrübeli ve en iyilerden olduklarını bu yüzden Tanrının yardımıyla Tanrının ve Kralın hizmetinde düşmanlarımıza karşı herşeyi yapmaya muktedir ve hazır bulunduğumuzu da söyleyeceksiniz.

Sonra, donanmamızdaki gemilerin durumunu şu şekilde belirteceksiniz: Karaka: yaklaşık bin tonelik (834 tonluk), çok iyi durumda, büyük toplarla donatılmış olup ayrıca ağır silahlara ve bataryaya sahiptir.

Portundo'nun yaklaşık 300 tonelik (250 tonluk) iki gemisi: düzenli.

Sevilla'dan gelen dört gemi: Biri Juan Lopez Contador'un 250 tonelik (208 tonluk) gemisi; diğerleri 150 tonelik (125 tonluk) üç gemi.

Sevilla ve Jerez'den Kaptan Diego de Vera'yı ve üç yüz askeri getiren Kont Fernando de Andrada'nın gemisi.

Cezayir'den gelen Kral hesabına çalışan 4 gemi: Bu gemiler Cezayir kentinin geri alınması üzerine kaleye yardım amacıyla donanmamızın hazırlandığı haberini alır almaz buraya gelmişlerdi.

Vizcaya'ya tabi 350 tonelik (291 tonluk) düzenli iki gemi.

Ayrıca, Vizcaya'ya tabi 250 tonelik (208 tonluk) iki gemi, Galicia'ya ait 200 tonelik (166 tonluk) bir gemi, üç karavela, bir kalyon ve yelkenli bir gemi donanmada yer almaktadırlar. Senyor Gomez ile birlikte Malaga'dan peksimet getirecek olan bir gemi ve bir karavela daha beklenmektedir. Toplam olarak, donanmamızın gemi sayısı 24-25 arasındadır. Hepsine para, levazım ve gerekli malzemeler verildi. Bazılarına da durumlarına göre bir kaç ay yetecek kadar ücret ödendi.

Donanmamızla birlikte giden diğer gemiler şunlardır: Dört kadirga ve bir yelkenli gemi, sekiz ufak gemi, Alonso Vanagas'ın gemisi ve Almeria'dan ve Kartagena'dan sefere katılacak olan büyük sayıda gemiler. Bunlar, yeterli miktarda silâha sahip olmamalarına rağmen donanmamızın kuvvet gösterisinde önemli rol oynayacaklardır. Bunun için, tanrı kısmet ederse, donanmamızın savaş gemisi sayısının 40-45 arasında olacağını ve yardımcı ve serbest gemilerle birlikte 60'a ulaşabileceğini bildireceksiniz.

Tuz taşıması emri onlara gönderildi, bununla ilgili işlemleri en iyi ve en uygun şekilde yapsınlar.

Böylece, donanmamız tuz taşıyacak olursa burada beklemekten daha büyük bir masrafa mal olacaktır.

Sonra, ufak gemilerin kadırgalarla birlikte Malaga'ya gelmelerinin Malaga'da daha çok levazım ve malzeme bulunmasından ileri geldiği gibi Senyor Alonso Vanegas'ın Madrid'ten yazdığı mektup, üzerine gerçekleştirilmiş olduğunu muhterem Kardinalimize açıklayacaksınız. Bundan başka bahsettiğimiz gemilerin ücretlerinin ödenmesi için, Efendimiz Kardinalin emriyle, gerekli paranın adı geçen Senyor Alonso'ya verildiğini ve büyük bir masraf da tutmadığını bildireceksiniz.

Asker ve gemilerin toplanma masrafları, levazım ve malzeme ödemeleri ve askerlerin günlük yemek parası olarak Kraliyet Genel hesabına dahil edilecek masraflar ile ilgili olarak muhterem Kardinalimizin gönderdiği 15 bin dukanın tamamen harcandığını, şimdi harcamaları kendi paramızdan yapmakta olduğumuzu, bu yüzden bunların da ödenmesi gerektiğini vurgulayacaksınız.

Uygundur.

Cezayir seferinden sonra düşünülmekte olan seferlerin iki şart ve şekilde yapılabileceğini söyleyeceksiniz: İlk olarak Cezayir seferi tamamlandıktan sonra askerlerin Napoli'ye gönderilmesi isteniliyorsa en kısa zamanda, gidecek olan asker sayısına göre, asker ve gemilerin ücretlerinin yollanmasını rica edeceksiniz.

Napoli'ye gitmeyecekler.

İkinci olarak, Napoli ve Sicilya'ya asker gönderilmediği takdirde oraya haber verilmesini rica edeceksiniz. Bu seferlerin yerine Tanrının, Kralımızın ve Kardinalimizin hizmetinde yapılacak olan Cerbe (Gerbes) seferi gerçekleştirildiği takdirde Napoli ve Sicilya'dan donanmamızın levazım ve gemilerle desteklenmesi, adı geçen Cerbe seferi sırasında gereken süvari ve piyade sınıfı askerlerin ve levazımının alınması için Napoli ve Sicilya'ya gerekli talimat mektupların yazdırılmasını isteyeceksiniz.

Donanmamızın masrafları ve Malaga meselesi yüzünden 15 bin asker toplanmasının mümkün olmadığını izah edeceksiniz. Ancak, Lorca, Murcia ve diğer yerlerden gelen askerlerimizin en iyilerinden olduklarını vurgulayacaksınız.

Napoli ve Sicilya'ya mektup yazılsın.

Donanmamızı toplarla donatmak amacıyla kadırgalardan 10 kolumborna ve 9 *esmeril* (ejderdeden) topunun ödünç olarak alınmaları,

Kartagena'da onların hazırlanmaları ve Cezayir seferi gerçekleştirildikten sonra Kadırgalar Genel Kaptanı'na bu topların tekrar iade edilemeleri için gereken talimatın verilmesini rica edeceksiniz. Cezayir seferinden sonra kışı geçirmek amacıyla geri dönen kadırgaların top ihtiyacı kalmayacağından onlardan ödünç alınan bu topların donanmamız seferinin devam edebilmesi için gerekli olduklarını da ayrıca ilâve edeceksiniz.

Donanma tarafından alınması sözkonusu olan toplar eğer burada kullanılabilirlerse, o zaman donanmada kullanılabilirler. Aksi takdirde topların kadırgalardan alınmaları uygun değildir.

Aynı zamanda, Cenova'daki eski Sefir Ramyro de Guzman'ın Kartagena'da bulunan iki komlombornasının, donanmamıza lâzım olduklarından dolayı alındığını söyleyeceksiniz.

Tanrının lütfiyle Tanrı ve Kralımızın hizmetinde çok şey yapabileceğimizi, zafere ulaşabileceğimizi ve gerekirse hayatımızı bu uğurda feda edebileceğimizi açıklayacaksınız.

Topların kullanıldıktan sonra sahibine iade edilmesi.

Denizde serbestçe hareket eden düşman donanmasının tehlikesi yüzünden, gemilerimizin hazırlıklarının hızlandırıldığını ve donanmamızın masraflarını karşılamak amacıyla verilen paranın kısa zamanda harcandığını söyleyeceksiniz. Napoli'ye askerlerin gönderilmesi halinde en kısa zamanda para ve gerekli malzemenin tedarik edilmesi gerektiğini de ifade edeceksiniz. Tanrı kısmet eder de, Cezayir seferi tamamlanırsa, Cordoba* meselesi halledilebilir ve Kardinalimiz tarafından da uygun görülürse Tlemsen (Tremecen)'deki Lope Hurtado halktan istediklerini kolaylıkla elde edebileceğinden ve Kardinalimiz tarafından uygun görülürse kışın fazla masraf olmadan Cerbe seferi yapılabileceğinden bahsedeceksiniz.

Navarra'dan gelen askerleri beklemek ve onları hazırlamak amacıyla donanmamızla birlikte Formentera'ya hareket edeceğimizi, burada üç dört gün kalacağımızı ve geç gelen askerlerin toplanabilmesi için üç gemiyi orada bırakacağımızı açıklayacaksınız. Sadece donanmamızın son hazırlıklarını tamamlayabilmek ve Cezayir'e varır varmaz kolayca hücumu gerçekleştirebilmek amacıyla Formentera'da kaldığımızı da izah edeceksiniz.

* Muhtemelen Oran Valisi olan Senyor Luis Fernandez de Cordoba olmalıdır.

Cerbe seferi yapıldığı takdirde, problemlerin halli amacıyla Napoli Kral Naibi'ne yazılması uygun olacaktır.

Navarra veya başka yerden gelen askerlerin toplanması için orada (Formentera) kalan üç geminin sorumluluğu Savcı'ya ve yiyecek, içecek gibi şeylerin sağlanması işi de Benbengud'a bırakılmıştır. Bunu sağlamak amacıyla Savcı'ya ve Benbengud'a mektup yazdırılmasını rica edeceksiniz. İtibarlı bir tüccar olan Benbengud Kralın ve Kardinalin hizmetinde her şey yapmaya hazırdır.

Tanrının ve Kralın hizmetinde yetenekli bir kişi olduğunuz için bu talimatı en iyi şekilde münakaşa ve müzakere edebilirsiniz. Önemli olan muhterem Kardinalimizden, Elçimizden ve Savaş Şûrası üyelerinden cevap gelmesidir. Kartagena, 17 Eylül 1516.

Siz Vicente Perez de Albornoz, suratli haberleşme için ulak sistemindeki en güvenilir kişilerden yararlanabilirsiniz. Ancak, donanma ile ilgili önemli haberleri bizzat gelerek bize ulaştırmanız gerekir. Tanrıya ve Krala hizmet edenler arasında en iyi şekilde bu işi başarabilecek ve bize her türlü haberi ulaştırabilecek bir kişi olduğunuz için sizi seçtik. Kartagena, 17 Eylül 1516 = Diego de Vera = Juan del Rio,

Masraflar için mektup ve ödeme emirleri gönderilmesi.

Aynı zamanda, donanmamızın silâh eksikliğini vurgulayarak tamamlanmasını istirham edeceksiniz = Juan del Rio.

Cerbe'ye gidilmesi halinde silâh meselesinin halli için Kral Naibi'ne yazılması.

20. BELGE

KARDİNAL JİMENEZ DE CİSNEROS'A DİEGO DE VERA
VE JUÁN DEL RİO'NUN KARTAGENA'DAN 17 EYLÜL 1516
TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 195.

Muhterem Efendim:

Muhterem Efendim sizi, donanmamız ile ilgili olaylardan ve yeni alınan tedbirlerden devamlı olarak en iyi şekilde haberdar etmeye çalışmaktayız. Pek muhterem Efendime ayrıntılı bir şekilde her şeyi bildirebilmek amacıyla Vicente Perez de Albornoz'u tayin ederek ona gerekli talimatı verdik. Bunun için onu lütfen kabul etmenizi ve kendisine bildirdiğimiz hususları gözönüne almanızı istirham ediyoruz. Bilhassa, Tanrı ve Kral adına, halli mümkün olabilecek meseleleri halletmenizi ve karara bağlamanızı bekliyoruz. Adı geçen ve raporu götüren Albornoz'a bize itimat ettiğiniz kadar itimat etmenizi ve inanmanızı istirham ediyoruz. Tanrı sizi ve mülkünüzü koruyup müreffeh kılsın. Cartagena, 17 Eylül 1516.

Sadık hizmetkârlarınız ellerinizden öperler = Diego de Vera = Juan del Rio.

İspanya Krallık Kardinalı, Toledo Başpiskoposu ve Kastilya Krallığının Valisi, Muhterem Efendim hazretlerine.

21. BELGE

CEZAYİR (PEÑÓN DE ARGEL) KALESİ BEYİ SENYOR NICOLAO QUINT'İN, VALİLERE, 3 EKİM 1516 TARİHLİ MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 199

İspanya Krallığının Faziletli ve Muhterem Valileri:

Sizin yazdığınız ve kardeşim tarafından getirilen rapor ve mektuplar vasıtasıyla son olaylardan ve yeni alınan tedbirlerden haberdar oldum. Raporda ve mektuplarda, Afrika'yı cezalandırmak amacıyla istenilen donanma ve kaptanların gönderilmeleri ve bütün tedbirlerin alınmaları kaydedilmektedir. Fakat her şey bana ters yapılmış gibi geliyor. Çünkü subayların tecrübesizlikleri nedeniyle az askerle çok ve büyük şey yapmayı düşünüyor, bu yüzden aralarında anlaşmazlığa düşüyorlar. Bunun için bu iş şimdiden başarısız görünmektedir. Siz muhterem Valilerimiz bilin ki, Diego de Vera'ya yazdığım bir mektupta buradaki olaylardan ayrıntılı bir şekilde bahsettim. O mektubun kopyasını bilgi edinmeniz için ilişikte gönderiyorum. Fakat bana göre her şey ters yapılmıştır. Çünkü Diego de Vera yeterli sayıda asker bile getiremedi. Getirdiği askerler savaşı bilen takımından değil, hiç biri silâh yüzü görmemiş genç çiftçilerden oluşmakta. Bu yüzden, Tanrı ve Kral adına yapılan savaş zarara uğrayacaktır. Çünkü bu gibi işler, savaşı bilen yetenekli askerlerin ve kaledeki kişilerin tavsiyeleriyle yapılmalı idi. Diego de Vera, kaledeki bütün askerleri aldı, şimdi bu adada en iyi iki yüz elli askerlerimizden sadece kırk kişi kaldı. Dolayısıyla, bana yardım edecek yerde bizi silâhsız ve güçsüz bıraktı. En iyi askerlerimi aldığı gibi tüfekçi ve okçuları da götürdü. Bu durumda adayı korumak çok zor olacaktır. Sizlere, Kraliyet Kâtibi Senyor Calcena geniş şekilde bilgi vereceği için bu mektubu burada kesiyorum. Tanrının sizi ve mülkünüzü koruması dileği ile. Ellerinizden saygıyla öperim. Cezayir Kalesi ve Adası, 3 Ekim 1516.

Efendilerimin sadık bendesi=N. de Quint.

ZARFINDA: İspanya Krallığı Muhterem Valileri'ne.

CEZAYİR (PEÑÓN DE ARGEL) KALESİ'NDEKİ TOPLARIN
BİR MİKTARININ KENDİSİNE TESLİM EDİLMESİ AMACIYLA
DİEGO DE VERA'NIN KALE BEYİ SENYOR QUINT'E,
4 EKİM 1516 TARİHLİ TALEP MEKTUBU.

Salazar Kütüphanesi, A. 16, s. 200

Cezayir limanında, İspanya donanmasının baş karakasında, İsa'nın doğumunun bin beşyüz onaltı senesinin Ekim ayının dördüncü gününde, Mağriplilere karşı düzenlenen Afrika seferinin Kraliyet donanması Genel Kaptanı Senyor Diego de Vera yazdığı talep mektubunu, Cezayir Kalesi ve Adası beyi Senyor Quint'e bizzat (Noter Kâtibi) tarafımdan okunması amacıyla, benim ve kefillerin huzurunda Kaptan Salazar'a teslim etti. Sonra, Kaptan Salazar ile sandalla karakadan adaya geçerek, kalenin kapısında adı geçen Kaptan Salazar, Genel Kaptan tarafından yazılmış ve imzalanmış talep mektubunu, Senyor Quint'e sunarak okumamı emretti:

“Muhterem Efendim:

Kalenin top sayısı ve emniyeti ile ilgili elimden gelen herşeyi yaptığımı ve size vaktinde her şeyi tedarik ettiğimi biliyorsunuz. Aynı şekilde, asker ve gereken ücretlerle birlikte ekmek, şarap, su, balık gibi diğer ihtiyaç maddelerini de verdim. İki yüz asker için altı ay yetecek ekmek ve yüz elli günlük şarabı da bırakıyorum. Efendimiz Kralın hizmeti için uygun gördüğümden Kral ve Valilerden destek almadan, sardalya ve balık tedariki için, kendi cebimden para veriyorum. Bununla beraber, muhterem Kardinalimizden aldığım emir gereği; Mağriplilere saldırmak ve sahildeki bazı noktaları gözetlemek için yedi-sekiz gemi ile birlikte bu adada bekleyip, acil bir durum olduğu takdirde size su ve başkaca levazım getirmek amacıyla İbiza adasına kadar da gidebileceğim. Ayrıca, donanmamızdan aldığım zırh, zembekli yay, mızrak ve kılıçları size bırakıp, ileride hem bunlardan hem de mümkün olduğu kadar çok sayıda tüfek, kargı ve yangın bombası gibi (alcancias de fuego) silâhlar da göndermeye çalışacağım. Şimdi Sizden Efendimiz Kral adına, donanmamızın top eksikliğini gidermek amacıyla, kalede düşmana yakın, emniyetsiz ve tehlikeli yerlerde bulunan, bu yüzden size zarar verebilecek olan, kale toplarının en kısa zamanda bana teslimini istiyorum. Elinizde barut olmadığı ve tarafımdan da sağlanamayacağı için bu topları kullanmak zaten sizin için mümkün değildir. Aynı zamanda bu kadar çok topun kalede fazla bir yarar sağlayamayacağı düşüncesiyle, tarafım-

dan tespit olunan üç top ve ikisi ufak yedi-sekiz kolomborna topunun kalede bırakılması uygun görüldü. Bu top sayısını gözönüne alarak, Kralımızın hizmetine ve adanın savunma ihtiyaçlarına yetecek kadar barut ve sair ihtiyaç maddelerini sağlayacağım. Kalenizde bırakılan bu toplar, benim ve kalede bulunan diğer subayların görüşleri alındıktan sonra yerleştirilecektir. Aynı şekilde kaledeki askerlerin ücretleri tarafımdan ödendiğine göre, onlara iyi davranmanızı da istiyorum. Çünkü, Kaptan Gaspar da Villasand'ın tayinine kadar kalede hiç kimse kalmak istemiyordu. Onlara, adanın korunması ve onurunuzza zarar verilmemesi hususunda Krala itaat ettikleri gibi size de itaat etmelerini emretmiştim. Bu talep mektubunu, kalede sizinle kalacak olan Kaptan Salazar'a teslim edip, Senyor Gaspar ve Kaptan Negrete ile gönderiyorum. Bu kaptanlarla birlikte giden adalet kâtibimiz tarafından ve varsa kaledeki kendi kâtibinizin önünde, mektubun muhtevası adı geçen şahitlerin huzurunda okunularak size sunulacak, ayrıca gerekli bilgiler de verilecektir. Bu şekilde, emrim hilâfına bazı şeyler yapılacak olursa, Kralımıza ve Valilere haber gönderilmek suretiyle, gerekli tedbirler onlar tarafından alınacaktır. Şahitlik eden kâtip veya kâtiplerden, vuku bulacak olayların yazılı delili olmak üzere, rapor halinde verilmesini rica ediyorum. Bu konuda Kralımız adına, adadaki müfettişin de şahitlik etmesini emrediyorum” -Diego de Vera: Cezayir limanı, Diego de Vera Karakası, 4 Ekim Cumartesi.

Ben Adalet Kâtibi (Noter) olarak Kaptan Salazar, Senyor Gaspar ve Kaptan Negrete tarafından getirilen bu talep mektubunu, emredildiği şekilde, adı geçen gün, tarih ve yılda, bizzat Senyor Quint'e okudum. Bundan sonra, Genel Kaptan Diego de Vera'nın mektubunun muhtevasına ittilâ kesbeden Senyor Quint aşağıdaki hususları bana beyan etti: Diego de Vera, Kaptan Vergara vasıtasıyla kendisine Cezayir'e gelmek amacıyla Kartagena kentinde bulunduğunu, en kısa zamanda iki bin askerle buraya gelebileceğini, veya on-oniki gün beklenecek olursa, altı bin kadar asker sağlayarak gelebileceğini bildirdiğini söyledi. Ve sonra kalede barut ve top gibi levazıma ihtiyacı olduğunu bildiğini, ve kenti ele geçirdikten sonra su kuyularını korumak amacıyla bir kule yapılması için ustalar gerektiğini yine Kaptan Vergara vasıtasıyla söylediğini söyledi. Çünkü, kenti elde tutabilmek için su depolarının muhafazası şarttı. Ve bunu bilen müfettiş ve kaledeki subayların bu hususu Krala vaktinde bildirdiklerini ilâve etti. Ve aynı zamanda, Diego de Vera'nın gönderdiği mektupların kopyalarıyla birlikte, kaledeki olaylardan muhterem Valilere, Kraliyet Sarayı'na ve Flandes'teki Majeste'yi haberdar ettiğini söyleyerek, Diego de Vera'nın yazdıkları ile yaptıkları

arasında büyük farklılık olduğunu, gereken tedbirleri almadığını ve otuz beş gün boyunca ondan hiç bir haber alamadığını da ilâve etti. Ve diğer yandan, kalede iyi subayların ve gayretli askerlerin bulunmaları nedeniyle, düşmanların kaleye sahip olamadıklarını vurgulamak gerektiğini de ifade etti. Ve sonra yine, bu genel kaptanın tedbirsizce öncü olarak gönderdiği kadirga ve ufak gemilerden haberdar olan düşmanın hazırlık yapmalarına vesile olduğunu, bizzat kendisinin de donanma ile öğle saatinde limana gelerek, düşmana yardım sağlanmasına fırsat ve imkân verdiğini söyledi. Kurnaz Mağripli ve Türklerin bu hatalı hareketlerden yararlanarak kısa zamanda büyük hazırlık yapmalarına olanak sağlandığı gibi, bu yüzden Mağriplilerin sayı bakımından daha büyük bir orduya saldırabilecek duruma geldiklerinden de bahsetti. Ayrıca, Genel Kaptan geldiği zaman, onunla konuştuğunu ve söylediklerini hesaba katmadığını da ilâve etti. Genel Kaptan'ın bu işin, getirdiği askerlerin yarısı ile yapılabileceğini, sonra saldırıyı gerçekleştirmek için bizzat en uygun yerleri tespit amacıyla incelemeye gittiğini, askerlerini koruyabilmek için şehir kapısının yakınındaki kayalığın alınması gerektiğini, ve bu suretle adadan rahatlıkla şehre saldırılabileceğini söyledi. Ayrıca, Diego de Vera'nın toplar şehirden uzak olduğu için düşmanlara gerektiğince büyük bir zarar veremediğini, adadaki subayların, müfettişin, ve mutemedin sözünü dinlemediği için şehre giremediğini, askerlerinin Mağriplileri yok etmek amacıyla çok sayıda Mağripli öldürmelerine rağmen, yine de kenti alamadıklarını ilâve etti. Bundan başka, Genel Kaptan'ın bizzat Mağriplilere karşı savaştıktan sonra kadirgalara döndüğünü, halbuki, Kaptan Diego de Vera'nın onu (Quint'i) korumak mecburiyetinde olduğunu söyledi. Bu suretle toplar hakkındaki talep mektubu ile Krala zarar verilmiş olduğunu ekledi. Kaledeki top sayısının büyük olmamasına rağmen, düşmanlara karşı en önemli savunma unsuru olduğunu ve onlarla düşmanlara büyük zarar verebildiklerini açıkladı. Aynı zamanda asker sayısının az olmasına rağmen, bu toplarla kaledekilerin Afrika'yı savunabileceklerini, düşman tarafından Hıristiyanlığa ve İspanya'ya verilebilecek zarar ve bunun müncer olacağı haysiyetsizliğin onarılabileceğine inandıklarını, bu yüzden, Kraliyet Genel Topçusunun kaledeki toplardan daha iyi yararlanabileceğini, ve Genel Kaptan olarak onun Kraliyet'ten bunu talep edebileceğini ilâve etti. Böylece, Diego de Vera, kaledeki topları istemekle Tanrının ve Efendimiz Kralın hizmetinden ayrılmış, aynı zamanda kendisinin ve askerlerinin onuru ve hayatı ile oynamış olacağını da söyledi. Bunun için kale ve adadaki topların alınması için izin veremeyeceğini, Kaptan Diego de Vera tarafından, karakasını korumak amacıyla girişilen bu top is-

teme işinin, İspanya'nın ve Hristiyanlık uğruna savaşanlarla, Kralımızın büyük fedakârlıklarına mal olan bu kalenin kaybedilmiş olabileceğini vurguladı. Cezayir Kalesi kaybedilecek olursa Malaga, Kartagena, Alicante, Valencia, Barselona, İbiza ve Mayorka'nın savunma imkânlarının zayıflamış olacağını, Büyük Türk'ün kadırgalarının çokluğu yüzünden bu toprakların da kaybedilmiş olabileceğini ifade etti. Bunun için Senyor Quint Kaptan Diegode Vera'dan, kardeş olarak, kalenin güçlendirilmesi ve daha çok asker ve para gönderilmesi için çaba göstermesini rica etti. Aynı zamanda, Kralın ona on bin dukadan fazla borçlu olduğunu da ilâve etti. Fakat bu seferin iyi bir şekilde tamamlanması için, Kaptan Diego de Vera tarafından denizde devamlı faaliyet gösterildiği takdirde, onun tarafından (Quint) Cezayir kentinin zapt edilip Barbaros'un esir alınabileceğine söz verdiğini ekledi. Senyor Quint, bunu gerçekleştirebilmek ve barut ve malzeme satın alabilmek amacıyla Mayorka'ya yazarak mal ve mülkünün satılmasını emrettiğini, bunu Tanrının ve Kralın onurunu düzeltmek için yaptığını söyledi. Bunun için onun yaptığı gibi, dürüst bir şövalye olarak, bir an onu kendi yerine koymak suretiyle düşünmesini rica ederek, Kaptan Diego de Vera'nın bunu yapacağını umduğunu söyledi-Nicolao Quint. Şahitler: Müfettiş Agustín Velazquez, mutemet Sebastian de Villegas, İbiza'lı Juan Forts, rahip Mosen Juan, İbiza'lı Antoni Juan ve diğerleri.

Bundan sonra Adalet Kâtibi (Noter) olan ben, Senyor Quint'in belirttiıklarını Genel Kaptanın karakasına gelerek Senyor Diego de Vera'ya bildirdim. O, Senyor Quint'in söylediklerini kabul ederek ifadesinin yazılı olmasını istedi. Şahitler: Kaptan Salazar, karakada bulunan Kaptan Pedro Ydalgo, mutemet Alvaro Alvarez de Leon ve Genel Kaptanın hizmetkârı Vargas.

Sonra, aynı gün Senyor Quint karakadaki tanıklık işleminin teslimi esnasında benden yazılı olarak belge almamı istedi. Ben kabul edip ona bildirdim. Adı geçen gün, ay ve yıl, Kraliyet Donanması Adalet Kâtibi olan ben Luys Bernal, şahitlerin önünde bütün söylediklerini, Genel Kaptanın arzusu ve talebi üzerine, gerçek tanıklık belgesi olmak üzere kaleme aldım-Luys Bernal, Adalet Kâtibi.